

Список літератури:

1. Зоріна О. А. Методи аналізу фінансових ризиків / О. А. Зоріна // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. – 2011. – № 2(20). – С. 221-229.
2. Коновалова Е. А. Формирование механизма оценки рисков в современных производственных системах / Е. А. Коновалова // Российское предпринимательство. – 2011. – № 8. – С. 88-93.
3. Мехеда Н. Г. Основні методи нейтралізації фінансових ризиків на підприємстві / Н. Г. Мехеда, Р. Х. Краль. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/>
4. Посохов І. М. Дослідження методів оцінки ризиків корпорацій / І. М. Посохов // Європейський вектор економічного розвитку. – 2013. – № 2(15). – С. 211-217.
5. Провали великих корпорацій та ризики самообману // Інтернет-портал для управлінців. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/news/>
6. Тарасова К. І. Методологічні засади кількісної оцінки ризиків / К. І. Тарасова // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» серія «Економіка». – 2013. – С. 367-372.

Лозовский А.Н., Шевчук О.А.

Винницкий торгово-экономический институт

Киевского национального торгово-экономического университета

**ОСНОВНЫЕ МЕТОДЫ ОЦЕНКИ УРОВНЯ РИСКОВ
В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ****Аннотация**

В статье описано влияние рисков в процессе управления предприятием. Проанализированы основные методы оценки рисков. Предложена комбинированная оценка рисков среды функционирования предприятий статистическими и экспертным методами.

Ключевые слова: риск, оценка риска, уровень риска, количественные методы оценки риска, качественные методы оценки риска.

Lozovsky A.N., Shevchuk O.A.

Vinnitsa Trade and Economic Institute

Kyiv National Trade and Economic University

**BASIC METHODS OF ESTIMATING LEVEL OF RISKS
IN THE PROCESS OF ENTERPRISE MANAGEMENT****Summary**

The effects of the risks in the process of enterprise management were described in the article. The basic methods of risk assessment were analyzed. The combined assessment of risk environment for the functioning of enterprises by statistical and expert methods was proposed.

Keywords: risk, risk assessment, risk level, quantitative methods of risk assessment, qualitative methods of risk assessment.

УДК 658 (045)

**ВПЛИВ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩ
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ****Лозовський О.М., Юрчук Я.О.**

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

Досліджено фактори зовнішнього середовища, які впливають на організацію в сучасних умовах. Визначено головні елементи внутрішнього середовища організації. Виявлено взаємозв'язок між факторами внутрішнього та зовнішнього середовища.

Ключові слова: зовнішнє середовище, внутрішнє середовище, управління, підприємство, ефективність.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства зумовлена тим, що підприємство, як відкрита система, функціонує і розвивається завдяки наявності в ній певних елементів, які дають можливість своєчасно і адекватно реагувати на сигнали зовнішнього оточення. Ці еле-

менти і складають її внутрішнє середовище. Чим краще розвивається внутрішнє середовище підприємства, тим більших досягнень можна очікувати в кінцевому результаті.

Однією з важливих характеристик функціонування підприємства є його взаємозв'язок із зовнішнім середовищем. Сьогоднішні зміни в зовнішньому

світі примусили звернути на зовнішнє середовище ще більшу увагу, ніж коли-небудь.

Щодо внутрішнього середовища підприємства, то його аналіз має здійснюватися з урахуванням тенденцій, що склалися в зовнішньому середовищі. У процесі цього аналізу перевіряється вся система господарювання підприємства та окремих його підсистем щодо реалізації можливостей, які зовнішнє середовище надає підприємству.

Аналіз попередніх досліджень. З метою дослідження питання щодо складу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища, їх впливу на ефективність управління підприємством вивчені праці таких авторів, як Р.З. Вечерковські, О.С. Віханський, Й.С. Завадський, П.В. Журавльов, І.І. Мазур, А.І. Наумов, Н.Г. Ольдерогге, Г.В. Осовська, О.А. Осовський, З.П. Румянцева, Р.С. Сегедов, В.Д. Шапіро, В.Г.Янчевський та ін. Аналіз праць зазначених авторів показав, що в управлінській науці на сьогоднішній день розглядається багато різноманітних чинників, що впливають на ефективність управління підприємством. Однак однозначності в поглядах щодо їх складу серед різних авторів не існує. Крім того, потрібно виявити взаємозв'язок між внутрішніми та зовнішніми факторами та сформулювати алгоритми їх активізації.

Мета статті. Метою статті є дослідження сучасних наукових положень щодо сутності внутрішнього та зовнішнього середовища, їх складових та впливу на ефективність управління підприємством.

Виклад основного матеріалу. Для того, щоб визначити та реалізувати стратегію поведінки організації, керівництво повинно мати поглиблене уявлення як про внутрішнє середовище організації, її потенціал та тенденції розвитку, так і про тенденції розвитку зовнішнього середовища. Зовнішнє середовище організації є джерелом одержання організацією ресурсів, необхідних для її існування.

Постійний моніторинг факторів середовища становитиме основу для прийняття своєчасних управлінських (у першу чергу стратегічних) рішень стосовно того або іншого впливу зовнішнього середовища.

Найбільш серйозну увагу необхідності врахування впливу зовнішнього середовища на організацію приділяли представники системного підходу в менеджменті [2]. На основі системної концепції організація уявлялася як система (цілісність), що має велику кількість зв'язків із середовищем. Аналізуючи даний підхід можна сказати, що в кожній конкретній ситуації найбільш прийнятний метод управління визначається певними (конкретними) факторами внутрішнього і зовнішнього середовища організації. Таким чином, організація повинна реагувати на зміни зовнішнього середовища, тому що вони впливають на успішність її діяльності.

Враховувати всі фактори зовнішнього середовища неможливо, тому що вони варіюються в залежності від динаміки середовища. Тому керівництво має обмежити врахування зовнішнього середовища тими аспектами, які є вирішальними для успіху організації. На нашу думку такими факторами є споживачі, конкуренти, урядові установи, постачальники, фінансові організації, джерела трудових ресурсів. Прийнято розрізняти сили прямого і опосередкованого зовнішнього впливу на організацію.

Середовище прямого впливу включає фактори, які безпосередньо впливають на операції організації. Це постачальники, споживачі, конкуренти, трудові ресурси, закони, державне регулювання (рис. 1).

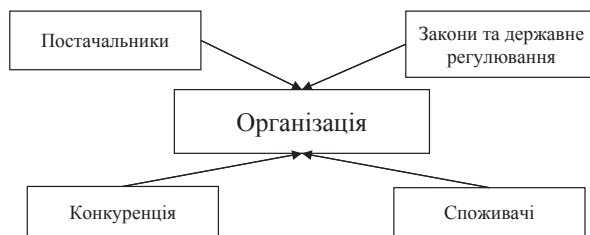


Рис. 1. Зовнішнє середовище прямого впливу

Джерело: [2]

До середовищем опосередкованого впливу ми можемо віднести фактори, які можуть не справляти прямого негайного впливу на операції організації, але все ж таки позначаються на них. Це стан економіки, науково-технічний прогрес, соціокультурні та політичні зміни, вплив групових інтересів, суттєві для організації події в інших країнах (рис. 2).

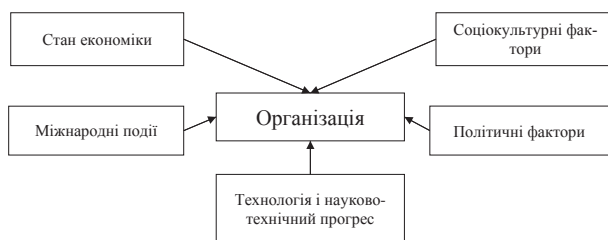


Рис. 2. Зовнішнє середовище опосередкованого впливу

Джерело [2]

Варто відзначити політичну ситуацію, яка склалася в Україні на сьогодні. Безумовно вона впливає на функціонування будь-якого підприємства і, здебільшого, цей вплив є негативним. Такий стан погіршує активність споживачів, є загроза збою постачання ресурсів, або втрати деяких постачальників.

Не можливо обійтись без аналізу внутрішнього середовища організації, який дає змогу виявити ті можливості, той потенціал, на який може розраховувати організація для досягнення своїх цілей.

У літературі існують різні підходи стосовно питання про структуру чинників внутрішнього середовища підприємства:

М. Мескон розглядає п'ять змінних – цілі, завдання, структуру, технологію, персонал [3]. З.Румянцева, У. Алешникова виділяють – структуру, культуру і ресурси, деякі автори, говорячи про внутрішнє середовище підприємства, проводять аналіз його потенціалу – управлінського, виробничого економічного.

Д. Б.Чупров як елементи внутрішнього середовища організації виділяє мету, структуру, технологію, фінанси, управління, персонал, комунікацію.

Дж. Пірсон і Р. Робертсон виділили ключові сфери внутрішнього середовища, рекомендовані для виявлення сильних і слабких сторін організації: кадри, організація загального управління, виробництво, маркетинг, фінанси обліку. Аналіз цих факторів дозволяє скласти уявлення внутрішню середовищу організації її сильних і слабкі сторони. [1]

На мою думку, найкраще внутрішнє середовище організації характеризують такі його елементи як: цілі, завдання, структуру, технологію, персонал. Розглянемо докладніше ці елементи організації.

Визначаючи загальне значення цілей організації можемо сказати, що це запрограмований результат, заради якого здійснюється управлінський процес.

Наприклад: при плануванні керівництво розробляє цілі і доводить їх до працівників. Саме організацію можна розглядати як за-сіб досягнення цілей.

Структура – це логічні взаємозв'язки рівнів управління та функціональних ділянок, що дозволяють ефективно досягти цілей організації. Складовими частинами структури управління є ланка, ступінь (рівень), зв'язок [3].

Ще одним фактором внутрішнього середовища є завдання організації, тобто робота, серія робіт або частина роботи, яка має виконуватись певним способом у певні строки. З технічної точки зору, завдання приписуються не працівнику, а його посаді.

Ми пропонуємо розділити завдання організації на три категорії:

- 1) робота з людьми;
- 2) робота з предметами (машинами, сировиною, інструментами);
- 3) робота з інформацією.

Технологію, як фактор внутрішнього середовища можна охарактеризувати як сполучення кваліфікаційних навичок, обладнання, інфраструктури, інструментів, відповідних технічних завдань для здійснення бажаних перетворень у матеріалах, інформації, людях. Технологія тісно пов'язана з конкретними завданнями, виконання яких включає використання конкретної технології як засобу перетворення матеріалу, який на вході потрапляє у форму, одержувану на виході. Таким чином, технологія є процесом, який дозволяє здійснити таке перетворення. При цьому вона нерозривно пов'язана з промисловою революцією, стандартизацією та механізацією, застосуванням конвеєрних складських ліній. Використання стандартів значно зменшує вартість виробництва та ремонтних робіт [3].

Жодна технологія не може бути корисною і жодне завдання не можна виконати без співпраці людей, які є центральним фактором будь-якої моделі управління. Для успішного управління керівники повинні вивчати особливості поведінки окремих осіб і груп людей. Аспектами індивідуальної поведінки особистості, які мають найбільше значення для керівника, є:

- здібності;
- обдарованість;
- потреби;
- сподівання;
- сприйняття;
- точка зору;

Список літератури:

1. Грещак М.Г. Внутрішній економічний механізм підприємства : Навч. посібник / М.Г. Грещак – К. : КНЕУ, 2011. – 228 с.
2. Лопатовський В.Г. Аналіз зовнішнього середовища підприємства : характерні риси та перспективи проведення. // В. Г. Лопатовський //Хмельницький національний університет, Вісник, випуск 2, ст. 179-184.
3. Мескон М. Основи менеджменту / М. Мескон, М.Альберт, Ф.Хедоурі: Пер. с англ. – М. : Дело, 1992. – 702 с.
4. Особливості аналізу зовнішнього середовища в умовах України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.djerelo.com/index.php?option=com_content&task=view&id=4471&Itemid=313.

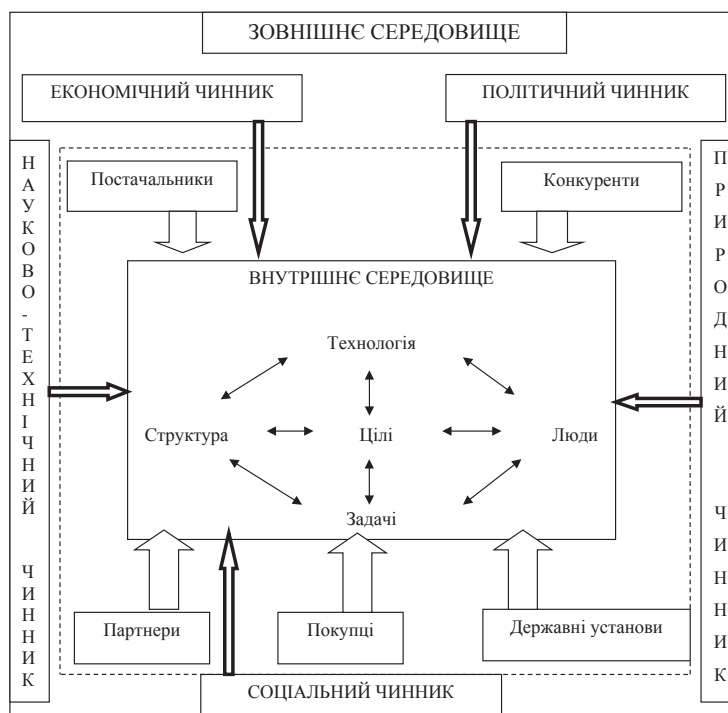


Рис. 3. Карта системи «організація – зовнішнє середовище»
Джерело [4]

– цінності.

Між внутрішнім і зовнішнім середовищем підприємства існує взаємозв'язок (рис. 3) [4]. Це пояснюється тим, що підприємство є відкритою системою. Тісний зв'язок внутрішнього і зовнішнього середовищ дає змогу організації зменшити негативний вплив їх елементів на себе, а також збільшити свої можливості.

Можна сказати, що між факторами внутрішнього і зовнішнього середовища існує не лише зв'язок, але й взаємовплив факторів один на одного.

Висновки. Отже, будь-яке підприємство перебуває і функціонує у середовищі. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища є обов'язковим елементом стратегічного аналізу розвитку підприємства. В процесі функціонування економічна система підприємства повинна протистояти (зберігати певний стан і розвиватися) своєму оточуючому середовищу та знаходитися з ним у рівновазі. А складові внутрішнього середовища повинні функціонувати враховуючи нестабільність зовнішнього середовища, динамізм його факторів та перетворювати загрози які існують у зовнішньому середовищі на можливості.

Лозовский А.Н., Юрчук Я.А.

Винницкий торгово-экономический институт

Киевского национального торгово-экономического университета

ВЛИЯНИЕ ФАКТОРОВ ВНЕШНЕЙ И ВНУТРЕННЕЙ СРЕДЫ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Аннотация

Исследованы факторы внешней среды, которые влияют на организацию в современных условиях. Определены главные элементы внутренней среды организации. Обнаружена взаимосвязь между факторами внутренней и внешней среды.

Ключевые слова: внешняя среда, внутренняя среда, управление, предприятие, эффективность.

Lozovsky A.N., Yurchuk Y.A.

Vinnitsa Trade and Economic Institute

Kyiv National Trade and Economic University

INFLUENCE OF FACTORS EXTERNAL AND INTERNAL ENVIRONMENT AT THE EFFICIENCY OF COMPANIE

Summary

Studied environmental factors that affect the organization in today's environment. Identifies the key elements of the internal environment of the organization. The interrelation between factors internal and external environment.

Keywords: external environment, internal environment management, enterprise performance.

УДК 339.5

ПЕРСПЕКТИВИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Люзе М.В., Окландер М.А.

Одеський національний політехнічний університет

У статті розглянуто основні причини застосування диверсифікації в умовах інтеграції. Оцінено рівень відносин України з міжнародними організаціями, а також стратегії та ризики диверсифікації для неї. Досліджені перспективи проведення диверсифікаційної політики підприємств.

Ключові слова: диверсифікація, інтеграція, стратегія, поділ праці, синергія.

Постановка проблеми. Україна – відносно нова держава, економіка якої не досить потужна, аби конкурувати з провідними країнами зі сталим економічним та політичним розвитком. Та завдяки вдалому географічному розташуванню, наявним власним ресурсам, Україна приймає активну участь в світових інтеграційних процесах. Її інтеграція в міжнародну економічну систему дозволяє зараз та в майбутньому досягти як економічного так і соціального добробуту, що дасть можливість не тільки бути відомою в міжнародному середовищі, а й мати певний вплив на розвиток світової економіки, суспільства. Участь України в таких організаціях як, наприклад, ООН, СОТ сприяє встановленню тісних дипломатичних зв'язків з країнами-партнерами та конкурентами.

Через низку факторів інтернаціоналізація української економіки ускладнюється:

- відносна «закритість» української економіки;
- посилення конкуренції на міжнародних товарних ринках;
- первинність ролі інновацій та гарантій якості, що спричиняє підвищення вимог споживачів до товару, який пропонується;
- відходження цінного фактору на другий план;
- протекціонізм західних країн та в той же час

висока конкуренція серед пострадянських країн-виробників та ін.

Диверсифікація вітчизняного виробництва дасть можливість розширити та втримати свої позиції на світовому ринку у вищезазначених умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З точки зору здатності до взаємовигідного інтегрування можна стверджувати, що до інтеграційних процесів по-справжньому готові розвинуті країни. В аграрних країнах потенціал взаємної торгівлі невеликий, у нафтодобувних він ще менший. Структура виробництва в таких країнах подібна, у зовнішній торгівлі вони не доповнюють одна одну, а конкурують між собою. Незначні також і можливості взаємної торгівлі країн, що виробляють неенергетичні мінеральні ресурси, хоча за рівнем техніко-економічного розвитку вони стоять вище перших двох груп. Масштаби взаємної торгівлі вищі у країнах, в експорті яких більшу питому вагу займають готові вироби [4]. Сучасний світовий економічний розвиток характеризується двома головними тенденціями. З одного боку, зростають, посилюються і домінують процеси міжнародної економічної інтеграції. Міжнародна економічна інтеграція як явище характеризується відсутністю будь яких форм дискримінації іноземних партнерів у кожній із національних